YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
(ensimmäinen jaosto)
11 päivänä elokuuta 1995 *

Asiassa C-43/94 P, jossa

Euroopan parlamentti, asiamiehenään oikeudellisen osaston virkamies Ezio Perillo, prosessiosoite Luxemburgissa Euroopan parlamentin sihteeristö, Kirchberg,

valittajana,

vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (neljännen jaoston) 30 päivänä marraskuuta 1993 asiassa T-15/93, Vienne vastaan parlamentti (Kok. 1993, s. II-1327) antaman tuomion kumoamista,

ja jossa vastapuolena on

Philippe Vienne, Euroopan parlamentin virkamies, kotipaikka Bryssel, edustajanaan asianajaja Jean-Noël Louis, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa SARL Fiduciaire Myson, 1 rue Glesener,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari), sekä tuomarit D. A. O. Edward ja L. Sevón,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.6.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan parlamentti (jäljempänä parlamentti) on yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 1.2.1994 toimittamallaan muutoksenhakukirjelmällä valittanut EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan sekä EHTY:n ja Euratomin perussääntöjen vastaavien määräysten nojalla yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 30.11.1993 asiassa T-15/93, Vienne vastaan parlamentti (Kok. 1993, s. II-1327) antamasta tuomiosta siltä osin, kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on yhtäältä kumonnut parlamentin 2.2.1993 tekemän päätöksen, jolla parlamentti oli hylännyt kantajan vaatimuksen Euroopan yhteisöjen henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan mukaisen päivärahan maksamisesta kantajan koko koeajalta ja sen jälkeiseltä yhdeltä kuukaudelta, ja toisaalta velvoittanut parlamentin maksamaan kantajalle 170 239 Belgian frangia (BEF) viivästyskorkoineen.

2 Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenevät seuraavat asian taustalla olevat tosiseikat:

"1) Euroopan parlamentti (...) otti kantajan — jonka kotipaikka tuolloin oli Bryssel-Anderlecht — palvelukseensa 1.11.1990 määräaikaiseksi työntekijäksi toistaiseksi tehdyllä sopimuksella asemapaikkana Luxemburg. Kantajalle maksettiin Euroopan yhteisöjen henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilös-

tösäännöt) liitteessä VII olevassa 10 artiklassa määrätyt päivärahat Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen (régime applicable aux autres agents des Communautés européennes, jäljempänä RAA) 69 artiklan perusteella. Heti tultuaan palkatuksi kantaja asettui asumaan Messancyyn, lähelle Belgian ja Luxemburgin välistä rajaa, noudattaakseen RAA:n 54 artiklassa ja henkilöstösääntöjen 20 artiklassa määrättyä asuinpaikkavelvoitetta, kun taas hänen puolisonsa ja heidän lapsensa jäivät Anderlechtiin.

2) Parlamentti otti kantajan palvelukseensa väliaikaiseksi työntekijäksi 1.1.1991 toistaiseksi tehdyllä sopimuksella, jossa sovittiin kuuden kuukauden koeajasta. Kantaja sai RAA:n 25 artiklan perusteella edelleenkin edellä mainittuja päivärahoja; kantajan päivärahaoikeuden laskemista jatkettiin mainitusta päivämäärästä hänen koeaikansa pituiseksi ajaksi, toisin sanoen kuudeksi kuukaudeksi.

3) Parlamentti otti 16.12.1991 kantajan palvelukseensa palkkaluokassa B5 koeajalla olevaksi virkamieheksi säilyttäen kantajan asemapaikkana Luxemburgin. Tultuaan vakinaistetuksi lokakuussa 1992 kantaja valmistautui muuttamaan pois perheensä asuinpaikasta Anderlechtistä.

4) Edellä mainittua päivärahaoikeutta koeajalla olevana virkamiehenä toimivalle kantajalle jatkettiin 16.12.1991 128 päiväksi eli 21.4.1992 saakka. Menetellessään näin henkilöstöhallinto asetti kahdentoista kuukauden (eli 365 päivän) rajan yhteenlasketuille jaksoille, joilta se myönsi kantajalle tämän edun, seuraavan laskutoimituksen perusteella:

— virkaan nimittämistä edeltävät, yhteenlasketut myöntämisjaksot kantajan ollessa

— määräaikainen työntekijä 5.11.1990—31.12.1990 (kaksi kuukautta eli 57 päivää),

— väliaikainen työntekijä 1.1.1991—30.6.1991 (kuusi kuukautta eli 180 päivää),

siis kahdeksan kuukautta eli 237 päivää

— kahdentoista kuukauden (tai 365 päivän) enimmäismäärästä jää jäljelle:

365 päivää — 237 päivää = 128 päivää.

5) Kantajan kesäkuun 1992 palkkalaskelmasta ilmeni ensimmäisen kerran, että päivärahojen maksaminen oli lopetettu takautuvasti 22.4.1992 alkaen. Kantajan pyydettyä maksuliikennettä hoitavasta toimistosta suullista selvitystä asiasta hänelle vastattiin, että parlamentin sihteeristössä vallitsevan hallintokäytännön mukaisesti sihteeristö laski yhteen eri ajanjaksot, joilta henkilö on saanut etuja joko määräaikaisena työntekijänä, väliaikaisena työntekijänä tai koeajalla olevana virkamiehenä; näin ollen henkilöstöosasto maksaa päivärahoja vain korkeintaan kahdeltatoista kuukaudelta.

6) 7.7.1992 tekemällään ilmoituksella, joka kirjattiin saapuneeksi parlamentin sihteeristössä 13.7.1992, kantaja esitti kesäkuun 1992 palkkalaskelmaansa koskevan vaatimuksen, jossa hän vaati päivärahojen maksamista aina 15.10.1992 asti (kantajan koeajan pituus ja sen jälkeinen yksi kuukausi). Kantaja vetosi erityisesti henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan sanamuotoon ja korosti, että parlamentissa vallitseva käytäntö rajoittaa yhteen vuoteen päivärahojen maksamisen yhteenlaskettu kokonaispituus ei erilaiset aiemmat säännöt huomioon ottaen ollut henkilöstösääntöjen kirjaimen eikä hengen

mukainen. Kantaja korosti päivärahoja myönnettävän, jotta virkamies voi huolehtia kahden asunnon samanaikaisen ylläpidon aiheuttamista poikkeuksellisista kuluista. Kantaja lisäsi, että koska muissa yhteisön toimielimissä ei sovellettu arvosteltua rajoitusta, sihteeristön käytäntö oli tältä osin parlamentin virkamiehiä syrjivä.

7) Parlamentin sihteeristö ilmoitti kantajalle kirjeitse 3.12.1992, että kantajan vaatimusta tutkittiin parhaillaan ja että esiin tuotu ongelma oli saatettu hallinto-osaston osastopäälliköiden kollegion tietoisuuteen yhtenäisen ratkaisun löytämiseksi, koska parlamentti sai asiasta eri toimielimistä erilaiset vastaukset.

8) Sen jälkeen kun kantaja oli 28.1.1993 lähettänyt parlamentin sihteeristölle muistutuskirjeen, kantaja vastaanotti 2.2.1993 päätöksen, jossa hänen vaatimuksensa nimenomaisesti hylättiin. Ilmoitettuaan, ettei hänellä vielä ollut käytössään yhteisen ratkaisun tekemiseksi muiden toimielinten kannnaottoa asiasta, pääsihteeri totesi päätöksessä, että henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan määräykset soveltuvat RAA:n 25 artiklan perusteella myös RAA:n alaisuuteen kuuluvaan henkilöstöön ja että päivärahan myöntämistä koskevia määräyksiä oli siten tulkittava ja sovellettava yhtenäisesti ja johdonmukaisesti. Sekä RAA:n 25 artiklassa väliaikaisten työntekijöiden osalta että RAA:n 65 artiklassa määräaikaisten työntekijöiden osalta, toisin sanoen niissä yhteisön toimielinten kanssa olevissa työsuhteissa, jotka ovat kaikkein epävarmimmat niin oikeudellisesti kuin aineellisestikin, määrätään päivärahan maksamisen enimmäispituudeksi yksi vuosi. Näiden määräysten kokonaisuudesta ilmenee, että päivärahaetu on tarkoitettu ensiapuluonteiseksi, vain väliaikaiseksi toimenpiteeksi, joka kaiken lisäksi on luonteeltaan olettamukseen perustuva, koska asianomaista ei vaadita toimittamaan näyttöä aiheutuneista kuluista. Näin myönnetyn rahasumman maksaminen ei myöskään ole riippuvainen edunsaajan henkilöstösääntöjen mukaisesta asemasta; niinpä näin myönnetyn summan maksamista ei voida jatkaa säädösteksteissä tarkoitetun edullisimman rajan yli pelkästään sillä perusteella, että edunsaajan ja toimielimen välisen työsuhteen luonne muuttuu."

3 Koska parlamentti hylkäsi Viennen vaatimuksen, hän nosti 9.2.1993 Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa hän vaati parlamentin 2.2.1993 tekemän päätöksen kumoamista ja parlamentin velvoittamista maksamaan 170 239 BEF:ia viivästyskorkoineen.

4 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi kanteessa esitetyt vaatimukset.

5 Valituksensa tueksi parlamentti vetoaa useaan perusteeseen, joiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut yhteisön oikeuden vastaisen tuomion. Pääasiallisena valitusperusteena parlamentti katsoo, että annetussa tuomiossa on henkilöstösääntöjen 71 artiklan tulkintaa koskeva oikeudellinen virhe, ja toissijaisesti parlamentti vetoaa henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan soveltamisessa tapahtuneisiin useisiin oikeudellisiin virheisiin.

Henkilöstösääntöjen 71 artiklan virheellistä tulkintaa koskeva valitusperuste

6 Henkilöstösääntöjen 71 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Liitteessä VII määrätyin edellytyksin virkamiehellä on oikeus saada korvaus kuluista, jotka ovat aiheutuneet hänen tehtäviensä aloittamisesta (...)"

7 Parlamentti katsoo yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen tulkitessaan henkilöstösääntöjen 71 artiklassa olevaa käsitettä "tehtävien aloittaminen siten, että sillä tarkoitetaan pelkästään virallisesta nimityksestä virkamiehen toimeen seuraavaa tehtävien aloittamista" (tuomion 32 kohta).

8 Parlamentti korostaa, että paitsi virkamiehet, virallisen nimityksensä jälkeen, niin myös väliaikaiset ja määräaikaiset työntekijät "aloittavat tehtävät" ja että päivärahojen myöntämisen on siten oltava riippuvainen palvelukseen otetun henkilön aivan ensimmäisestä tehtävien aloittamisesta yhteisöissä, jotta samaa korvausta ei makseta kahdesti samalle henkilölle samasta syystä.

9 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tuomionsa 32 kohdassa seuraavaa:

"(...) henkilöstösääntöjen 71 artiklassa määrätään, että liitteessä VII määrätyin edellytyksin virkamiehellä on oikeus aiheutuneiden kulujen korvaukseen muun muassa 'tehtäviensä aloittamisen' yhteydessä. Virkamiehen hoitamat tehtävät voidaan erotella oikeudellisella tasolla väliaikaisen tai määräaikaisen työntekijän hoitamista tehtävistä, koska asianomaiset ovat henkilöstöä koskevien määräysten mukaan erilaisessa asemassa (ks. edellä mainitussa asiassa Sperber v. yhteisöjen tuomioistuin annettu tuomio, 8 kohta). Edellä mainittua käsitettä 'tehtävien aloittaminen' voidaan siis tulkita niin, että sillä tarkoitetaan pelkästään virallisen nimityksen jälkeen (...) tapahtuvaa virkamiehen tehtävien aloittamista".

10 Tältä osin on todettava, että kulujen korvaus virkamiehille, väliaikaisille työntekijöille ja lopuksi määräaikaisille työntekijöille määräytyy erilaisten määräysten perusteella. Niinpä henkilöstösääntöjen 71 artiklassa määrätään vain virkamiesten kulukorvauksista. RAA:ssa on vastaavat määräykset väliaikaisille ja määräaikaisille työntekijöille maksettavista kulukorvauksista. RAA:n 22 artiklassa määrätään nimenomaisesti, että väliaikaisella työntekijällä on oikeus "korvaukseen niistä kuluista, jotka ovat aiheutuneet hänen tehtävien aloittamisestaan" ja siinä ilmoitetaan nimenomaisesti henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan soveltuvuudesta. RAA:n 69 artiklassa myönnetään vastaavasti määräaikaiselle työntekijälle tässä määräyksessä määrätty päivärahaetu. Jokainen kolmesta tehtävien aloittamisesta siis oikeuttaa päivärahoihin kussakin määräyksessä olevilla edellytyksillä. Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti katsonut henkilöstösääntöjen 71 artiklassa tarkoitetun tehtävien aloittamisen koskevan vain virkamiesten tehtävien aloittamista.

11 Parlamentti ei voi vedota yhteisöjen tuomioistuimen 15.7.1960 asiassa Campolongo vastaan korkea viranomainen (asiat 27/59 ja 39/59, Kok. 1959, s. 795) antamaan tuomioon. Tuomiossa vahvistettua yhteisöjen toiminnallisen kokonaisuuden periaatetta ei voida soveltaa samassa toimielimessä toisiaan seuraaviin työsuhteisiin. Asiassa Campolongo yhteisöjen tuomioistuin ei hyväksynyt uudelleen asettautumista koskevaa korvauspyyntöä, koska tämä uudelleen asettautuminen oli samalla asettautumista toisen toimielimen palvelukseen, joka jo oli myöntänyt asianosaiselle korvauksen saman tapahtuman hyvittämiseksi. Sitä vastoin nyt käsillä olevassa asiassa eri tehtävien aloittamiset ovat toinen toisiaan seuraavia tapahtumia, joista jokainen oikeuttaa kulukorvaukseen.

12 Tämä valitusperuste on siis perusteeton.

Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan soveltamisessa tapahtuneita oikeudellisia virheitä koskevat valitusperusteet

13 Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevassa 10 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Virkamiehellä, joka osoittaa joutuneensa muuttamaan asuinpaikkaansa täyttääkseen henkilöstösääntöjen 20 artiklassa asetut velvollisuudet, on oikeus saada päiväraha 2 kohdassa määrätyltä ajanjaksolta (...)"

14 Parlamentti katsoo ensisijaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se on asettanut päivärahan maksamisen edellytykseksi sen, että asettaumiskorvausta ei ole myönnetty tai että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole soveltanut tätä edellytystä. Parlamentin mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on joko katsonut oikeutetusti, että tällainen edellytys seuraa henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevasta 10 artiklasta, missä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt soveltamatta edellytystä Vienneen, joka, päinvastoin kuin tuomiossa todetaan ja sen mukaisesti kuin asiakirjavihkoon sisältyvistä asiakirjoista ilmenee, oli saanut asettautumiskorvauksen; tai

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut edellytyksen seuraavan liitteessä VII olevasta 10 artiklasta. Parlamentti viittaa tältä osin valituksenalaisen tuomion 27 kohtaan.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui tuomion 27 kohdassa seuraavaa:

"On korostettava aluksi, että tämän riidan kohde on rajattu siihen, onko kantajalla, joka koeajalla olevana virkamiehenä ei vielä ole muuttanut eikä saanut asettautumiskorvausta, oikeus saada henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 10 artiklan 2 kohdan b alakohdassa määrätyt päivärahat koeaikansa loppuosalta ja sen jälkeiseltä kuukaudelta. RAA:n 25 ja 69 artiklat — ja erityisesti niissä määrätyt aikarajat — eivät sovellu tähän tapaukseen; näissä artikloissa on säädetty päivärahojen maksamisesta nyt käsiteltävänä olevaa jaksoa aikaisemmilta jaksoilta (...)"

16 Tulkinta, jonka parlamentti yrittää antaa tuomion 27 kohdalle, on virheellinen, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei aseta siinä mitään edellytystä päivärahojen myöntämiselle. Se osa virkkeestä, jossa mainitaan asettautumiskorvaus ja jossa on vain tosiseikkoja koskevia toteamuksia, joita ei voida riitauttaa valituksen yhteydessä, on luonteeltaan pelkästään kertova. Ainoa kohdassa 27 käsitelty oikeuskysymys on se, mikä on koeajalla olevalle virkamiehelle myönnettävään päivärahaan soveltuva määräys.

17 Niinpä tämä peruste on hylättävä.

18 Toissijaisesti parlamentti huomauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se on hylännyt väitteen, jonka mukaan Viennelle ei voitu maksaa päivärahoja siltä osin, kuin hän ei täyttänyt henkilöstösään-

töjen liitteessä VII olevassa 10 artiklassa määrättyä edellytystä, jonka mukaan asuinpaikan muuttamispakko on perusteltava. Parlamentin mukaan Vienne oli jo muuttanut asuinpaikkaa aloittaessaan ensimmäisen kerran tehtävänsä.

19 Valituksenalaisen tuomion 31 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui seuraavaa:

"(...) että tässä väitteessä ei ole otettu huomioon mainitussa määräyksessä toimielimille suhteessa niiden virkamiehiin asetetun korvausvelvollisuuden jatkuvaa ja kestävää luonnetta".

20 Tätä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemää arviointia ei voida väittää vääräksi.

21 Liitteessä VII olevan 10 artiklan mukaisena asuinpaikkana on otettava huomioon asuinpaikka, jonne asianosaisen intressit ovat keskittyneet. Jotta asianosaisella olisi oikeus päivärahoihin, riittää, että hän ei voi enää asua tällä vanhalla asuinpaikallaan. Tulkinnan on oltava tällainen, koska päivärahojen tavoitteena on korvata asianosaisen epävarmasta työsuhteesta aiheutuvat haitat. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti todennut, tämä epävarmuus on jatkunut kunkin henkilöstösääntöjen ja RAA:n erotteleman kolmen jakson aikana.

22 Liitteen 10 artiklaa koskeva toinen valitusperuste on siis hylättävä.

23 Lopuksi parlamentti väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen päivärahojen tarkoituksen arvioinnissa, koska se on käyttänyt perusteena henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevaa 9 artiklaa.

24 Valituksenalaisen tuomion 34 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui seuraavaa:

"(...) näyttää järkevältä kannustaa asianosaista olemaan muuttamatta, koska jos asianosaista ei vakinaisteta, muutto olisi ennenaikaista ja aiheuttaisi asianosaisen tehtävien lakatessa henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 9 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisen kaksien muuttokustannusten korvauksen (...)"

25 Parlamentin mukaan tämän korvauksen kaksinkertaistumisen estää henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 9 artiklan 3 kohdan ensimmäinen alakohta, joka kuuluu seuraavasti:

"Vakituisen virkamiehen muuton on tapahduttava vuoden kuluessa koeajan loppumisesta."

26 Parlamentti tulkitsee tätä säännöstä niin, että virkamiehen on odotettava vakinaistamistansa, ennen kuin hän voi muuttaa niin, että muuttokustannukset voidaan korvata hänelle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 9 artiklasta antama tulkinta antaisi siis 10 artiklalle tarkoituksen, jota sillä ei ole.

27 On todettava, että henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 9 artiklan soveltaminen ei ole tämän riidan kohteena. Kuitenkin kyseisen artiklan tulkinnan on johdettava lopputulokseen, joka on vastakkainen parlamentin tavoittelemalle tulkinnalle.

Määräyksen 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa osoitetaan selvästi, että asianosaisen työsuhde on epävarma aina koeajan loppumiseen saakka. Virkamiehen asema varmentuu vasta hänen tultua vakinaistetuksi.

28 Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 9 artiklan 3 kohdan oikea tulkinta on siis vain yksin lisäperuste sille, että päivärahojen myöntämistä jatketaan koko epävarman jakson ajan.

29 Niinpä tämäkin valitusperuste on hylättävä.

30 Kaiken edellä esitetyn perusteella valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

31 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska parlamentti on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Jann Edward Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä elokuuta 1995.

R. Grass P. Jann

kirjaaja ensimmäisen jaoston puheenjohtaja